СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 177. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 2 серпня 1933. VOL. XLI. No. 177. Jersey City, N. J., Wednesday, August 2, 1933. THREE CENTS.

ПРОГОЛОШЕНО КОДЕКС ДЛЯ ПОДРІБНОЇ ТОРГОВЛІ

ОБНИМАЄ КРАМНИЦІ ПОЖИВИ, ОДІННЯ Й ЗАЛІЗНИХ ТОВАРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Великі підприємства подробичної торговлі погодилися з „адміністратором відбудови" щодо кодексу.

Цей кодекс буде обовязувати яких 2 міліони крамниць у Злучених Державах, котрі наймають коло 5 міліонів робітників. Обнимає він департаментові крамниці, подробичні торговлі ґалянтерії, харчових товарів, хатньої обстанови, залізних виробів і т. п.

По цьому кодексі, ті підприємці, а також власники аптик, могтимуть наймати робітників на 48 годин на тиждень та держати крамниці отверті 52 години на тиждень. Мінімальна заплата виносить 13 і 14 долярів на тиждень, залежно від положення та величини міста.

БОРОТЬБА ЗА УМОВИНИ ПРАЦІ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Заповіджена боротьба між власниками сталевих фабрик та представниками робітників за умовини праці в дечому не здійснилася. Як тільки почалося переслухання перед „адміністратором відбудови" за сталевий кодекс, сталеві барони відступили від свого домагання признання компанійної юнії. Місс Перкінс, секретарка праці, котра була готова бути першим свідком проти сталевих баронів і котра навіть їздила в сталеві округи для розсліду умовин праці й життя, зараз піднялася з місця, готова до відходу.

Зате Вілієм Ґрін, представник Американської Федерації Праці, не був задоволений з такого поставлення справи. Він заявив, що, не зважаючи на відкликання домагання признання компанійних юній підприємці можуть кождої хвилі, як тільки захочуть, почати знов орґанізувати такі юнії. Далі він вказав на те, що підприємці відступили від домагання признання компанійних юній, але не відступили від домагання признання „отвертої шапи", себто вони далі стоять проти орґанізації робітників.

З того почалася горяча дискусія за юнюнізацію робітників, як також за скорочення дня праці й підвищення заплати. Місс Перкінс в обох випадках виступала з домаганнями до сталевих підприємців та виказувала, що вони платять замало і домагаються затяжкої праці від своїх робітників.

ВЖЕ ЗАКИДУЮТЬ НАРУШЕННЯ КОДЕКСІВ.

ПЕТЕРСОН (Ню Джерзи). — Хоч до цього часу вже нераз підношено голословні закиди нарушення ріжних кодексів, місцевим ткацьким фабрикантам уперше пороблено специфічні закиди щодо нарушення. До уряду у Вашинґтоні внесено протести проти нарушення кодексу цього промислу фабрикантами, які фарбують шовк. По кодексі, робітники мали би працювати пять днів на тиждень, а тимчасом 7 фабрикантів держали робітників при роботі й шестого дня.

Діставши жалобу, уряд вислав в округ своїх розслідників. Уряд каже, що він має силу заставити підприємців повинуватися кодексови, на який зрештою вони самі підписались. Уряд може не тільки наложити ріжні грошеві кари, але закрити підприємство.

ПРЕЗИДЕНТ КАЖЕ ПРОДОВЖИТИ РОБОТУ ФЕДЕРАЛЬНИМ РОБІТНИКАМ.

ВАШИНҐТОН. — Президент зарядив, щоби робітників уряду, яким вийшла робота, не відправляти зараз з роботи, а продовжити їм роботу на час від 50 днів до 5 місяців.

Це відноситься передовсім до робітників у раді мореплавства, яка не має тепер роботи, та в бюрах, котрі лучать в одно.

ЗАВОРУШЕННЯ СЕРЕД ШУКАЮЧИХ ПУБЛИЧНОЇ ДОПОМОГИ.

НЮ ЙОРК. — Перед школою ч. 150, у якій міститься бюро публичної допомоги, прийшло до поважних заворушень серед ждучих аплікантів. Заки прийшли поліційні резерви та розігнали аплікантів, ці побили двох поліцаїв, що пробували завести порядок.

БОРОТЬБА ПРОТИ ВИКРАДАННЯ ОСІБ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Стейтовий ґубернатор Лімен предложив стейтовій леґіслятурі програму закріплення урядової кампанії проти викрадання осіб. Ґубернатор пропонує загострення кари на викрадачів, а рівночасно радить карати родини викрадених осіб, котрі укладаються з викрадачами.

Уряд веде слідство в справі викрадення Джана О'Конела, сина демократичного лідера в Олбані, котрого невисліджені ще досі злочинці держали 22 дні та пустили за викупом у сумі 40,000 долярів. Поліція арештувала Мені Стрюла, котрий був посередником між родиною викраденого та викрадачами.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ДЛЯ ВП. ВІДДІЛОВИХ СЕКРЕТАРІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В СПРАВІ ПЕРЕХОДУ ДІТЕЙ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ.

Згідно з ухвалою 18-тої конвенції з травня і з ухвалою надзвичайного засідання головного уряду У. Н. Союза з липня ц. р. та по засягненню опінії асекураційного експерта У. Н. Союза, — право користування однорічною безплатною вкладкою при переході з Молодечого Департаменту до старших членів прислугує таким дітям-членам:

1. Коли вони забезпечать себе в клясі W на 1000 дол.
2. Коли були членами Молодечого Департаменту в клясі I. принайменше 5 років.
3. Коли покінчили вже 18 рік життя, а тепер ще дальше знаходяться в Молодечім Департаменті.
4. Коли кінчитимуть 18 рік життя на протязі 1933, 1934, 1935 і 1936 року.

Щоби переписати дитину з Молодечого Департаменту до старших членів, треба полагодити такі формальности:

1. Виповнити звичайну аплікацію (просьбу про приняття в члени, ту саму, якої вживається при приниманню кождого нового члена до У. Н. Союза).
2. Полишити те місце в аплікації, де лікар робить свої зауваги, не виповненим, бо діти, що переходять з Молодечого Департаменту до старших членів, не потребують піддаватись лікарським оглядинам, хіба, що заходить сумнів зі сторони відділового уряду, що дотичний член є нездоровий.
3. Разом з аплікацією треба прислати також грамоту члена Молод. Департаменту.
4. Крім кляси W можна при переході вписувати членів також до інших кляс, як наприклад Е., Р., О. Однак беручи під увагу, що конвенція признала повну однорічну вкладку тільки в клясі W на 1000 дол., яка то кляса є найдешевшою, то член, котрий бажає мати забезпечення в інших клясах, з вищими вкладками, мусить доплатити вже самий ту ріжницю, яка є між вкладками в клясі W і тими іншими клясами. Тут подаємо приклад, на якому треба взоруватись при обчислюванню доплати: Член бажає грамоти на 1000 дол. в клясі Е. Насамперед треба знайти висоту річної вкладки в класі W на 1000 дол. На 67 стороні чорної книжочки (Рейт Бук) знаходимо, що річна вкладка для 18-літнього члена в клясі W на 1000 дол. виносить $15.87. А на 46 стороні тої самої книжочки знайдемо, що річна вкладка для 18-літнього члена в клясі Е на 1000 дол. виносить $46.32. Віднявши $15.87 від $46.32, дістанемо $30.45, то є ту ріжницю, яку мусить доплатити той член, який замісць грамоти в клясі W на 1000 дол. возьме грамоту в клясі Е на 1000 дол. Отже щоби знайти ту квоту, яку член мусить доплачувати у всіх інших клясах, крім кляси W на 1000 дол., то за підставу для обчислення треба брати завсіди річну вкладку в клясі W на 1000 дол., яка виносить $15.87, і ту квоту відняти від річної вкладки тої кляси, в якій дотичний член бажає себе забезпечити.
5. Хто з членів, котрі переходять з Молодечого Департаменту до старших, забезпечить себе в якійсь іншій клясі, ніж кляса W на 1000 дол., той буде обовязаний доплатити належну ріжницю одноразовою річною ратою зараз по отриманню грамоти.

Д. Галичин, гол. рек. секретар.

КОНКУРСОВА ГРА В „БРИДЖА".

В Асбері Парк (Ню Джерзі) в місцевій конвенційній галі почався четвертий річний турній гри в „бриджа". Зачали його 24 пари грачів та 56 жінок. Американські ґазети подають важніші партії з цього турнію.

7 СМЕРТЕЙ ВІД СПЕКИ.

Температура дійшла в околиці Ню Йорку до 100 степенів Фаренгайта в тіни. На сонці Бюро Погоди занотувало 141 степенів. Через спеку загинули в місті 7 осіб. Багато осіб впали від спеки, але їх на час відратовано. У федеральному суді в Бруклині суддя засудив одно підсудного за посідання горівки на десять днів арешту, але казав замкнути його лише на два дні, бо, мовляв, тепер два дні арешту варта десять у звичайний час.

ПРИВІЗ РІДКІ РИБИ.

Д-р Вилієм Бібі, відомий американський природник, приїхав до Филаделфії на своїм кораблі „Антарес" з ладунком невиданих риб, яких він наловив у водах Панамського заливу. Д-р Бібі віддасть ті риби ріжним акваріям. Між оказами, добутими д-ром Бібі, є миляна риба, що пускає з рота баньки, неначе миляні.

МОТОЦИКЛЬ ВІДТЯВ ЖІНЦІ ГОЛОВУ.

На найбільш оживленій вулиці Будапешту трапився випадок, що морозить кров у жилах. Іменно шофер їхав мотоциклем з причіпкою і хотів виминути вантажний віз, що був наладований залізною грубою бляхою, але через необережність зачіпив у бляху. Наслідки цього були жахливі. Жінці, що сиділа в причіпці, відтяла бляха голову від кадовба з такою силою, що вона впала на хідник і покотилася прохожим під ноги. З черги мотоцикль перевернувся і смертельно поранив шофера.

УКРАЇНСЬКА ДІВЧИНА НА КОНКУРСІ КРАСИ.

Як подає нюйорський „Сондей Мірор" з 30 липня, між дівчатами, що вписалися до конкурсу краси "Mirror-R.K.O. contest," є українська 20-літня моделька Ольга Фостяк.

КОМУНА В ПРАКТИЦІ.

Передові комуністи, начальники „партактиву" Каркалинська, міста в східнім Козакстані, вийшли в поле на прохід і побачили корови, „соціялістичну власність" районового постачання. Кожний з партійців „вибрав" собі корову. За три дні канцелярія постачання одержала приказ, що „партактив бажає мати корови у вічнім користуванні". В списку „бажаючих" фіґурували на перших місцях імена голови, секретаря й інших партійних достойників, які собі на прогульці „вибрали" по корові.

„Правда" (з 17. 6.) каже, що не лише в Козакстані так відносяться партійці до „соціялістичної власности", але що того й деінде не бракує. Льговські партійці теж вирішили користати з „усуспільнення коров" і дали приказ „видати" з постачання 4 корови міському начальству. А тому, що управитель постачання не хотів того зробити без вищого приказу, то йому відібрали харчевий „пайок".

ВІДПОВІДЬ ПРИ ПОМОЧІ ТЕКСТУ З „КОБЗАРЯ".

Цими днями один із наших громадян у Галичині дістав лист від одного знайомого з Радянської Ураїни. На запит, який загальний стан, радянський земляк відписав: „Питаєте, як Україна? Відповідь на це знайдете у перших рядках Шевченкотого вірша „Осії, Глава XIV". Вірш цей починається так: „Погибнеш, згинеш Україно! Не стане знаку на землі! А ти пишалася колись, В добрі і розкоші! Вкраїно, Мій любий краю неповинний! За що тебе Господь кара, Карає тяжко?"

АНҐЛІЯ ДАЄ ГОРОЖАНСТВО НІМЕЦЬКИМ ЖИДАМ.

В анґлійськім парляменті внесено законопроєкт, за яким всім Жидам, утікачам з Німеччини до Палестини, буде негайно признане британське горожанство. Всі жидівські торговельні фірми в Палестині вже перенесли свої замовлення з Німеччини до Анґлії, що значно оживило анґлійську індустрію й торговлю.

Д'АНУНЦІО ХОЧЕ СКАКАТИ ЗІ СТРАТОСФЕРИ НА ЗЕМЛЮ.

Італійські щоденники приносять своєрідну сензаційну вістку: відомий письменник Д'Анунціо написав до Пікарда лист, у якому виявив побажання полетіти з ним у стратосферу й звідтам скочити на землю при помочі легкопаду. Письменник зазначує в листі, що він уявляє собі небезпеку, але це ще більше його загріває. Врешті думка, що він закінчить своє життя природною смертю в ліжку, є для нього дуже неприємна й болюча.

ПАСТИЛЬКИ ЗАМІСЦЬ СНІДАННЯ, ОБІДУ Й ВЕЧЕРІ.

Гайдельберському професорови К. Шмідтови вдалося здійснити мрії хеміків, щоби заступити снідання, обід і вечеру малими пастильками. Проф. Шмідт переводив упродовж 5 років досліди над насінням бавовни і дійшов до висліду, що ті насіння є дуже поживні і мають у собі всі роди вітамінів т. є. А, Б, Ц й Е. Екстракт, зроблений з цього насіння, є дуже поживний. Дві невеличкі пастильки заступають зовсім три нормальні порції харчів. Одна пучка порошку з насіння бавовни збільшує поживність харчів на 30 відсотків. У підсумках вище згаданого виходить, що люди вже є на передодні того, що харчі на два-три тижні буде можна носити в кишені від камізольки.

НАМІРИ МОСКВИ, ПОЛЬЩІ Й РУМУНІЇ ДАЛІ ЧЕТВЕРТУВАТИ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

ХОЧУТЬ СТВОРИТИ КОРИДОР ЗДОВЖ УКРАЇНСЬКОГО ДНІСТРА Й КАНАЛ ВІД БАЛТІЙСЬКОГО ДО ЧОРНОГО МОРЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Румунська преса пише про проєкт, який тепер обговорюється між Польщею, Румунією й Росією, про влаштування плавби по Дністрі до Чорного моря, а також про збудування каналу, який лучив би Дністер з Вислою, щоби було можна установити водяний шлях з Чорного до Балтійського моря. Впершу чергу Польща висуває такий проєкт і веде в цій справі таємні переговори з Москвою.

Щоб усі три держави могли використовувати цей водяний шлях, є гадка установити здовж Дністра невтральний коридор, який буде під зарядом спеціяльної управи з представників Букарешту, Варшави й Москви. Хоч з офіційних джерел ще нема потвердження цих чуток, то їх уважають достовірними, бо тепер, коли Москва підписала договори приязні з Польщею й Румунією, нічого вже не стоїть на перешкоді до таких переговорів.

УКРАЇНА — МІЖНАРОДНЯ ПРОБЛЄМА.

ПАРИЖ (Франція). — Французька поважна ґазета „Журналь де деба" присвячує більшу статтю українському питанню. Ґазета переповідає чутки про переговори „українських сепаратистів" з Німцями, зокрема з Розенберґом, про відірвання України від Московщини. „Журналь де деба" твердить, що думка про створення української незалежної держави не завмирає, а навпаки, поширюється.

Тому ґазета думає, що може прийти час, коли українське питання стане міжнародньою проблємою, а тому треба пильно студіювати російсько-німецькі взаємовідносини та не забувати про українське питання, щоби події не заскочили Францію не підготованою до них.

ҐАНДІ ЗНОВ АРЕШТОВАНИЙ.

БОМБЕЙ (Індія). — Анґлійська поліція арештувала Ґандія, його дружину, секретарку і його 30 найближчих прибічників. Арештовано Ґандія в той час, коли він готувався знову виступати до активної боротьби проти Анґлії. Ґанді тепер хотів розпочати акцію закликування до індивідуальних актів невиконання анґлійських законів та приписів в Індії, до бойкоту європейського краму й ноші.

Ґанді закликає Анґлію знести всі свої спеціяльні закони в справі охорони ладу й спокою в Індії, бо ці закони не принесуть мира Індії. Ґанді каже, що лише співпраця Анґлії з представниками Індійців може привести до ладу в Індії. Сподіваються, що Ґанді розпічне у вязниці знов голодівку.

САМОГУБЕЦЬ УБИВ ШІСТЬ ОСІБ.

ПРАГА (Чехословаччина). — В місті Брно один з мешканців готелю висадив у повітря готель „Европу", підложивши бомбу в свою кімнату. Слідство виказує, що таким способом він хотів поповнити самогубство та вбити свою співжительку й дитину.

Вибух бомби, начиненої екразитом, був такої страшної сили, що знищив майже всю будову готелю. Притім крім самогубця згинули шість осіб, а 80 є поранені. Між ними є кілька тяжко поранених, які мабуть не видужають.

ГРІМ УДАРИВ У ЦЕРКВУ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Підчас богослуження в селі Зуброглава, на Словаччині, в церкву вдарив грім. Чотири селяни були вбиті відразу, коли вони клякали перед престолом. Удар грому викликав паніку серед присутніх у церкві, які кинулися тікати з неї.

Мужчини, ратуючися з церкви, топтали діти і жінки. Переполох привів до того, що між убитими знайшлися ще 23, переважно жінки і діти, та кількадесять покалічених людей. Дотепер нарахували 27 трупів.

БОРОТЬБА З ФАШИЗМОМ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Поліція перевела ревізію в Лінці, в бувшій головній кватирі національ-соціялістів. Підчас ревізії захоплено реєстр 4,800 членів партії національ-соціялістів, між якими багато є таких, що стоять на державній службі. В Каринтії затримано фашистів, які везли на мотоциклі 5 бомб.

Посли Анґлії, Франції й Італії звернулися до уряду Австрії з проханням дати їм інформації про німецьку пропаґанду фашизму в Австрії, яку ведуть при допомозі літаків, що розкидають розкидки, та при помочі радія. Загально думають, що уряди цих держав заявлять у Берліні протест проти втручання Німців у справи Австрії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ПРАВО ОРҐАНІЗАЦІЇ

У сталевім промислі завелася між підприємцями й робітниками боротьба, яка має значіння не тільки для цього промислу, але для всього просто робітництва.

Коли уряд приступив до усталення так званого кодексу, себто способів ведення цього бизнесу, сталеві підприємці предложили нарис кодексу, в якому признається робітникам право до орґанізації компанійних юній. В уступі про робітничу орґанізацію признається робітникам право збиратися без представника підприємства, але збори мають відбуватись у фабриці, щоб її можна було легко наглядати. Представники такої юнії можуть говорити з зарядом фабрики про умовини праці, але по такій розмові рішає не згідна воля обох сторін, а воля підприємця, бо як підприємець спротивиться бажанню робітників, то робітники не мають куди відкликатися.

Ось чому компанійна юнія не є ніякою юнією, а тільки сліпим орудям у руках підприємців для затягання тугіше ярма на шию робітників. Що підприємці мають наміри опанувати безоглядно робітників, це багато людей в Америці вважають зовсім нормальною річю. Та навіть у цьому випадку можна подивуватися, що підприємці мали лице домагатися необмеженого права заряду тоді, коли якраз підприємці показали перед світом, в яку сліпу вулицю завели вони ввесь промисл своїм необмеженим зарядом.

Та ця настирливість сталевих підприємців починає стрічатися з належним відпором. Як довго підприємці наймали робітників без ніякої робітничої орґанізації, так довго робітники могли це поневолі зносити. Та коли сталеві барони зробили крок, щоби над своєю самовладою поставити ще авторитет уряду, тоді робітники крикнули: „Досить цього!" Як довго настирливих підприємців обороняли влада й палки компанійних сторожів, так довго робітники тільки бурмотіли. Колиж підприємці поробили заходи, щоби Вуйка Сема перемінити на компанійного „ґенґстера", тоді робітники стали підносити голосні протести.

Коли робітники засиплять федеральний уряд протестами проти позбавлювання сталевих робітників права до своєї власної орґанізації, то американське робітництво не тільки зведе на ніщо заходи сталевих баронів, але й поставить твердші основи під право робітника до своєї орґанізації для оборони своїх інтересів.

ТОРГУЮТЬ УКРАЇНСЬКИМИ ЗЕМЛЯМИ

Щораз частіше доводиться чути про те, що українська справа стає все більше темою розмов ріжних позалаштункових офіційних і неофіційних дипльоматів. Говорять навіть про ріжні таємні договори, в яких у той чи інший спосіб зачеплено українську справу. Говорять, наприклад про те, що большевики торгуються з Німцями й хочуть здобути німецьку ласку, або навіть і матеріяльні умови за ціну певної уступки на „півдні Росії", себто на Україні. Таксамо багато говорять наприклад про те, що Польща й Москва вже остаточно порозумілися не лише про розділ між собою українських земель, але й про заходи в справі знищення українського національно-культурного та політичного руху.

Факти, які стають відомі широкому загалови у вигляді опублікованих ріжних договорів, і розмови про таємні додатки до цих договорів, без сумніву підтверджують те, що Польща й Москва дійсно мають договір щодо знищення українського „сепаратизму". Кожда з цих держав старається тепер ріжними методами нищити прояви українського національного життя на всіх його ділянках. Кожда з цих держав арештує, вязнить, розстрілює й вішає українських політичних, культурних та революційних діячів. Навіть без формальної таємної угоди можна говорити про спільну московсько - польську політику супроти Українців, яка має одиноким своїм завданням нищення всього українського дорібку.

Трохи складніша справа з Німеччиною. Німеччина не має під собою Українців, на яких вона моглаб проявити свою дійсну політику супроти них. У Німеччині тепер є голоси, які ми вважаємо лише тактичним ходом, щоби більше виторгувати від Москви, а які підносяться за право українського народу на свою державність. Але в тій же Німеччині є ще більше голосів, і навіть ведеться реальна політика за підтримку великої Росії. Говорять про ріжні таємні переговори Німеччини з Росією в справі кольонізації Німцями півдня України й навіть уступки Москви на користь Німців, способом створення певного німецького національного району, чи автономної републики.

Москва останніми часами підписала з Румунією договір, яким мовчки віддала їй усю Бесарабію й ствердила, що Румунія має й далі панувати на всіх українських землях, які дісталися їй по війні. Говорячи мовою самих большевиків, треба сказати, що Москва „розбазарює" себто спішить хочби й найдешевше продати сусідам українські землі. Так говорять факти життя. Тому нема що тішити себе, як роблять деякі українські ґрупи, що Москва, Польща, Румунія, Чехословаччина, Німеччина, Франція, Італія й т. д. допоможуть хочби морально українському народови в його змаганнях до самостійности. Ні одна з тих держав не дасть Українцям навіть моральної допомоги, але кожда з них старається український національний рух використати для себе.

Українські ґрупи, які входять у ріжні коншахти й порозуміння з деякими ґрупами в тих державах, роблять велику помилку, коли сподіваються від них підтримки. Українцям ніхто не поможе в боротьбі за державність, коли вони самі собі не поможуть. Лише внутрішня консолідація всіх своїх активних сил біля ідеї й праці над створенням української державности дасть певні позитивні наслідки. Цих наслідків не буде видно звичайному оку й не будуть вони ефектовними, бо про них ніхто не. буде писати й голосно говорити; ніхто не буде давати реклями працьовникам і ніхто не стане писати про них як про національних діячів і героїв, але фактично вони будуть такими.

Як довгі десятки років ніхто не писав і нічого не говорив про будителів українського народу й про діла багатьох з них довідуємося щойно по їх смерти, так і про новітніх будителів українського народу, про тих, що в глибині народніх мас будуть творити підвалини до майбутньої активної боротьби за українську державність, ніхто не буде говорити й писати. Та вони всетаки будуть дійсними українськими героями, а не ті, про яких говориться й пишеться дуже часто на політичному ярмарку сучасного нездорового політичного життя цілого світа. Лише реальна робота на власних українських землях, серед власних народніх мас у певному напрямку в справі піднесення української культури, української економічної сили, української національно-політичної свідомости будуть дійсними чинниками, що приведуть до створення української державности. Сподіванки „милости" від Сталіна, Гітлера, Пілсудського, чи Мусолінія нічого не дадуть Україні, а ті диктатори завжди будуть ворогами, коли інтереси України не зійдуться з інтересами їх держав. Вони є тими, що працюють, по свому зрозумінню, над створенням могутности своїх держав, використовуючи для свого завдання все, що лише їм доступне й можливе.

Ті українські ґрупи, які стараються співпрацювати з ними, які сподіваються від них допомоги, не допомагають українській справі, але допомагають чужим диктаторам у їх власному завданню. Шукати приятелів української державности треба поза межами тих, хто лише використовує українську проблему для своїх власних цілей. Українці можуть знайти собі прихильників у ріжних державах, але найменше вони їх можуть знайти серед тих, які провадять у своїх державах реальну політику і які відповідають за неї. Пропаґанду української державницької ідеї треба вести серед усіх народів і серед усіх держав, але не способом утворення ріжних українських псевдо-урядів, чи псевдо-монархів, і не способом ріжних „формальних" переговорів та „державницьких" договорів, але способом наукового вияснення української проблеми, способом збудження громадської опінії на користь українства, способом культурної пропаґанди й т. п.

Шляхи до пропаґанди широкі й ріжноманітні, але доки український нарід не має свого дійсного уряду, доти всякі „формальні" способи переговорів і звязків не будуть мати ніякого значіння й будуть корисні лише ворогам українського народу, а не українському народови. Іменаж тих „формальних" представників українського народу, які тепер укладають ріжні пляни й „договори" на „визволення" українського народу, скоро забудуться, або коли не забудуться, то перейдуть в історію України як явища неґативні.

ГЕТЬМАНЦІ-СКОРОПАДЧУКИ В РУМУНІЇ

Від якогось часу на терені Румунії намагаються підняти свої політичні акції українські гетьманці-скоропадчуки, або, як вони себе називають, гетьманці-леґітимісти.

Кілька років тому гетьманська форма української державности мала своїх прихильників серед Українців на Буковині. Але тепер і там настрої змінились. Особаж леґітимного гетьмана Павла Скоропадського взагалі не була дуже популярною, а після відомого виступу й розриву зі Скоропадським найвизначнішого ідеольоґа українського монархізму, В. Липинського, акція П. Скоропадського взагалі безвиглядна.

Про неї можна булоб і не говорити, колиб зовнішні вияви цієї акції не мали своєрідного, щоби не сказати антиукраїнського, характеру.

Кадри гетьманців у Румунії складаються переважно з тих, які свого часу служили в армії Денікіна. Скількість їх ледви чи перевищує два десятки осіб. Більшість з них скупчена в Букарешті.

Активности вони ніякої не виявляли, але недавно приїхав сюди молодий Шемет і тутешні гетьманці-леґітимісти, а властиво Шемет, почали вести „українську пропаґанду".

Ось її зовнішні вияви, які заслугують на те, щоби над ними зупинитись.

В ґазеті „Наша Рѣчь" з 6-го липня надруковано таку нотатку під наголовком „Панахида по В. М. Шемету": „В російській посольській церкві в Букарешті відслужено панахиду по відомому українському громадському та політичному діячеви Володимирови Михайловичеви Шеметови, ґрафови Кежгайлову, який помер у Києві 13-го червня. На панахиді було багато присутніх як з української так і з російської кольонії в Букарешті".

Українці (за винятком, очевидно, леґітимістів-скоропадчуків) російську церкву бойкотують і туди не ходять, а про панахиду по Шеметі довідалися щойно з російської ґазети „Наша Рѣчь".

Дня 9 липня в тій же російській церкві відбувся молебень „з нагоди **тезоімеництва"** та 60-тої річниці народження **Його Світлости Ясновельможного Пана Гетьмана Павла"** (так написано в надрукованих по румунськи й по українськи спеціяльних запрошеннях).

Румунський текст у цих запрошеннях свідчить про те, що їх розсилали й румунським громадським та політичним діячам.

Отже чи таку „пропаґанду" українських „самостійницьких" прагнень можна назвати українською?

Може вона й відповідає політичним концепціям прибічників бувшого гетьмана Павла Скоропадського, але чи вяжеться вона з національною гідністю українського монархіста?

На цьому тлі набирає певної цікавости стаття в 9. числі паризької ґазети „Єдіний фронт новой Расеї", що належить перу Валентина Александрова й називається: „Русскіє в Ґерманії".

Росіян у Німеччині автор цієї статті ділить на 4 ґрупи. Читаємо там між іншим таке:

„Третя ґрупа „старіков" (тобто по нашому дідів), яку очолює ґенерал фон Лампе, д-р Боткін, професор Ванічка та Скоропадський з товариством. Їх не багато, але вони вважають себе за „сіль землі", не збираючися знизитись до молоді. Молодь відповідає їм призирством. Діди інтриґують у Берліні й пишуть „пасквілі" до Парижа, знаходячи співчуття у панів Шатілова та йому подібних. Роля їх кінчається".

Чи не про бувшого гетьмана П. Скоропадського пише „Єдіний фронт новой Расеї", кажучи про дідів Росіян у Німеччині?

Чоловік: Нова кухарка дійсно добре варить. Обід смакує мені зовсім добре.

Жінка: Я помагала їй при обіді.

Чоловік: А обід усеж таки добрий!

Антін Чехов.

СОПІЛКА

Змучений духотою соснової гущі, вкритий павутинням і чатинням, перебивався з ліса сторож дементєвської посілости, Мелітон Шишкин, із рушницею на плечах. Страшно худа сука ступала змучена за своїм паном, мокрий хвіст підібгала під себе та старалася не поколоти собі носа до чатиння. Ранок був хмарний, неприємний. З дерев, окутаних легкою мрякою, та з папоротей спадали великі каплі роси, а вохкий лісовий воздух заносив гострою тухлістю.

На переді, де кінчилася гуща, росли груші, поміж їх пнями та галуззям видніла мрячна далечінь. Поза грушами грав хтось на сопілці. Було то не більше як пять-шість протяжних тонів. Той, що грав, не старався навіть злучити їх у мельодію, а всеж у тій музиці було щось дуже понурого та гнітучого.

Коли ліс став іще рідший, а груші росли всуміш із берізками, побачив Мелітон стадо. Спутані коні, корови та вівці блукали поміж кущами, ломили галузки й обнюхували лісову траву. На краю ліса стояв, спершись на мокру березу, сухорлявий, старий пастух в подертій опанчі, без шапки. Дивився на землю, над чимсь задумався та дув може й зовсім механічно в сопілку.

— Дай Боже здоровля, дідусю! — поздоровив його Мелітон високим захриплим голосом, що не відповідав його високому ростови та широкому, повному лицю. — Добре граєш на сопілці! А чиє то стадо?

— Артаманова, — відповів пастух непривітно та сховав сопілку за пазуху.

— То це Артаманів ліс? — спитав Мелітон, оглядаючись. — Так, Артаманів, далебі... То я справді збився з дороги. Всеньке лице подряпав собі в гущавині.

Сів на вохку землю та став скручувати папіроску з ґазетного паперу.

— Алеж то раз погода, Боже! — сказав він, похитуючи головою. — Люди ще не зібрали вівса, а дощ не хоче перестати падати, начеб його наняли.

Пастух глянув на небо, з якого падав дрібний дощик, на ліс, на мокру сторожеву одежу, та не сказав нічого.

— Ціле літо було таке... — говорив далі Мелітон. — І мужикам зле й панам недобре.

Пастух глянув іще раз на небо, хвилинку подумав і сказав помало, кожне слово пережвякуючи:

— Все сходить на одно... Нема що доброго сподіватися.

— А як там у вас? — спитав Мелітон, закурюючи папіроску. — Не бачив ти в артамовському лісі глухарів?

Пастух не так скоро відповів. Він знову глянув на небо та на всі боки, подумав хвилину та закліпав очима... Своїм словам видно приписував велику вагу, а вимовляв їх помало та святочно, щоби підкреслити їх вартість. Лице його мало старечі гострі риси, ніс був заломаний, а ніздря визирали вгору. Це надавало йому хитрого та глумливого вигляду.

— Ні, я мабуть не бачив, — відповів він. — Наш ловець Єрйомка говорив, щоправда, що на Іллі сполошив глухарів, та він певно бреше. Є дуже мало птахів.

— Так, мій любий, дуже мало... Всюди воно так! Цілі лови, коли добре подумати, не варта нічого. Майже нема дичини, а це, що найдеться, таке, що й не оплатиться стріляти — ще не підросло! Така дрібота, що стидно навіть глянути.

Мелітон усміхнувся глумливо та махнув рукою.

— Трапляється таке в світі, що просто чоловік мусить сміятися! Птахи зсунулися з глузду та починають страшно пізно висиджувати молоді. Є такі, що ще навіть на Петра сидять на гнізді. Далебі.

— Все на одно сходить, — сказав пастух піднімаючи лице. — Минулого року було мало дичини, цього року є ще менше, а за пять літ може й зовсім не буде. Я гадаю, що то небаром не буде не лише дичини, а взагалі ніяких птахів.

— Так, — потвердив Мелітон після короткої надуми, — То правда.

Пастух усміхнувся жалісливо та похитав головою.

— То справжнє чудо! — сказав він. — Де то воно все ділося? Двацять літ тому були тут, пригадую собі добре, дикі гуси, журавлі, дикі качки, тетерваки — аж кишіло від них! Як бувало пани зійшлися на лови, то не чути було нічого лише стрілянину. Всі ті бекаси, слукви та бараники годі було винищити, а дрібні качки та водні курки, то їх було наче шпаків або горобців — страх, як багато! Де це все ділося? Навіть хижаки минулися! Не видати ні вірлів, ні соколів, ані сичів... Навіть звірини багато менше. Вовк або лисиця то сьогодні щось такого нечуваного, а про ведмедів і видри вже й не згадувати. А колись тут були навіть лосі! Вже сорок літ дивлюся я рік за роком на божі сотворіння тай бачу, що все сходить нанівець.

— Що?

— Все кінчиться... Вже видно пора, щоби прийшов кінець світа божого.

Дідусь поклав шапку на голову та глядів на небо.

— Шкода! — сказав він за хвилину. — Боже, яка шкода! Це, самособою, божа воля, не ми створили світ, а всеж шкода, мій любий. Коли одно-одиноке дерево повалиться або здохне корова, то сумно, а як чоловікови має бути на серці, коли він бачить, що валиться ввесь світ? Стільки доброго пропадає, Ісусе Христе! Сонце, небо, ліси, ріки, сотворіння — цеж усе сотворене, уладжене та одно до одного допасоване. Кожна річ має своє призначення та своє місце. Й усе мусить пропасти.

Сумна усмішка пробігла лицем дідуся, його вії задріжали.

— Ти кажеш, що приходить кінець світа... — повторив Мелітон задумчиво. — Може справді кінець світа вже недалеко, та цього годі здогадуватися з птахів. Я і не сказав би, щоби птахи мали таке значіння.

— Не лише птахи, — сказав пастух. — Також звірі, худоба, бжоли, риби... Коли ти мені не віриш, то спитай лише старших людей. Кожен скаже тобі, що й рибам приходить кінець. У морях, озерах і ріках з року на рік менше риби. В нашій Піщанці ловили бувало, пригадую собі добре, величезні щуки, були теж угри, плотиці, лящі, а кожна риба не яканебудь. А коли хто нині зловить невеличку щуку або окуня, то треба дякувати Богу. І навіть нема вже справжніх лазкарів. З року на рік стає гірше; а небаром не буде зовсім риби. А також ріки... Таж ріки висихають.

— То правда, висихають.

— А бачиш, тепер і ти вже признаєш це. З року на рік вони стають плиткіші, нема вже безоднів, як колись. Бачиш онті кущі? — сказав дідусь, ввазуючи вбік. — Там є старе русло. Як мій батько жив, Піщанка протікала ще тим руслом. А тепер диви, куди чорт заніс її! Вона все й все змінює русло й воно буде так, поки вона зовсім не висохне. За Курґасовом були колись мочарі та стави, а де вони тепер? А де потоки? Тут тим лісом протікав колись потік, Мужики сітями ловили в ньому щуки, дикі качки перезимовували на ньому, а нині навіть весною нема там гідної води. Так, братіку, на що й не глянеш, усе погане.

Оба затихли. Мелітон вдумчиво глядів в одно місце. Хотів бодай одну річ у природі пригадати собі, якої не заторкнула би загальна заглада. Мрякою та скісними струями дощу пересувалися, наче матовими шибами, кілька ясних плям і зараз знову погасали: заходяче сонце старалося продерти крізь хмари та глипнути раз на землю.

— Також ліси... — мимрив під носом Мелітон.

— Так, також ліси... — повторив пастух. — Їх вирубують, вони горять і висихають, а нові ліси не ростуть. Ледви що підросло, зараз вирубують. Нині вистрілить дерево вгору, завтра воно вже зрубане. Так воно діється, поки ніщо не останеться. Бачиш, дорогенький, відколи ми маємо волю, я пасу громадську череду. За панщини я був також пастухом і все пас худобу на цьому місці. За все моє життя не було мабуть такого дня, щоби я не був тут. І я все приглядаюся божим річам. За мого життя бачив я досить і знаю, що то кінчиться навіть із кожною ростиною. Чи візьмеш збіже, чи городовину або якунебудь цвітку — всеодно, все сходить нінащо.

— Зате люди тепер ліпші, — сказав сторож.

— У чому вони тепер ліпші?

— Вони мудріші.

— Може мудріші, то правда, та що з того? Навіщо людям розуму перед кінцем світа? Вигинути можна й без розуму. Навіщо придасться ловцеві розум, коли нема дичини? Я гадаю, що Бог дав чоловікови розум, а за це відібрав силу. Люди послабли, страшно послабли. Подивися, наприклад, на мене... Я не варта й зломаногошелюга, я останній мужик у селі, а таки маю силу, мій дорогенький. Глянь-но, мені вже малощо не сімдесять, а я всенький день пасу худобу, за двацять копійок піду ще пасти навіть через ніч і не сплю, одначе й не мерзну. Мій син може мудріший від мене, та колиб ти поставив його на моїм місці, то він на завтра буде домагатися доплати або піде до шпиталю. Так то воно. Я не їм нічого, лише хліб, бо стоїть написано: „Хліб наш насущний дай нам днесь". Мій батько не їв також нічого іншого лише хліб, також мій ді-

ГОЛОСИ ПРО СПРАВИ У. Н. СОЮЗА.

НАША МОЛОДІЖ І У. Н. СОЮЗ.

Вже від довшого часу журимося нашою молодіжю. Журимося, що станеться з нею, як ми, старші, підемо з цього світа.

Не тільки що пишемо, дискутуємо на вічах і сходинах, але навіть нераз сваримося на місячних зборах, бо майже кождий член має свою пропозицію.

А тимчасом наша молодіж або записується до чужих організацій, або зовсім до ніяких не приступає.

І на останній конвенції делегати й урядники журилися цею проблємою. У всіх нас одно гасло: ратуймо свою молодіж.

Але ми закриваємо один факт, а це те, що ми, старші, повинні наперед зачати ратувати самих себе. Нема де правди діти. Наші ріжні непорозуміння, сварки і недбалість відбиваються глибоко в серцях нашої молодіжи.

Наша молодіж слідить нас, старших, дуже уважно. Всі наші поступки наша молодіж студіює. Наші непорозуміння мають великий вплив на нашу молодіж. Ми гордимося цим, що комусь „впалимо". Наші діти цього встидаються.

Тому ми, старші, мусимо ратуватися від таких наших „поступів". Чим скорше це зробимо, тим скорше приєднаємо свою молодіж до українських організацій.

* * *

Наша молодіж не є гірша від молодіжи інших народів.

Ми мусимо погодитися з тим, що наші діти виростають в інших обставинах, ніж ми, старші, виросталі. Це, що ми думаємо, для нас цікаве, для них безінтересне.

Ми думаємо, що вони помиляються. Може в дечім воно так є. Але памятаймо, що вони в щоденнім своїм життю до цього привикли і тому ми, старші, навіть не пробуймо їх від цього відвернути.

Є тільки один вихід. Ми, старші, мусимо доложити всіх своїх сил і змалку записувати свої діти до Союза. Коли наші діти доростуть до своїх літ, тоді вони вже не покинуть цеї організації.

А тимчасом ми, старші, даваймо своїм дітям добрі приклади: покажім, що в нас є солідарність, добра робота і патріотизм. Як це зробимо, то певно, що наша молодіж в Америці не пропаде.

Антін Пашук.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛ. ЗАСТУПНИК ПРЕДСІДНИКА:
Інж. ВОЛОДИМИР МАЛЕВИЧ,
344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.

ГОЛ. ЗАСТУПНИЦЯ ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ РОЗУМІЛО,
2967 W. 14th Street, Cleveland, Ohio

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР і КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ,
8214 Snow Road, Cleveland, Ohio
ДМИТРО КАПІТУЛА,
102 W. Blaine Street, McAdoo, Pa.
АНТІН ПАШУК,
5342 Willow Avenue, Philadelphia, Pa.

ЗАВІДАТЕЛЬ СВОБОДИ:
ПЕТРО МАЦІЙОВСЬКИЙ,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РАДНІ:
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ГРИГОРІЙ ЄВУСЯК,
77 Morris Street, Jersey City, N. J.
ТАРАС ШПІКУЛА,
2229 W. Rice Street, Chicago, Ill.
ІВАН ЛИСАК,
163 Myrtle Avenue, Irvington, N. J.
ІВАН ВАВЕРЧАК,
780 State Street, Perth Amboy, N. J.
АЛЕКСАНДЕР ШАРШОНЬ,
226 S. Franklin Street, Shamokin, Pa.
МИКОЛА БУСЬКО,
9114 Fuller Avenue, Cleveland, Ohio
ІЛІЯ ГУЗАР,
532 E. 18th Street, New York City.
АННА БОЇВКА,
Box 126, Mahanoy Plane, Pa.
ОЛЕНА ПРИДУН,
187 Clifton Avenue, Ansonia, Conn.

Головна канцелярія У. Н. Союза находиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: Montgomery 5-1838.

ПРОТОКОЛ

З НАДЗВИЧАЙНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 14 і 15 липня 1933 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(1)

Дня 14-го липня в 9 год. рано зібралися в домі У. Н. Союза в галі засідань усі головні урядники У. Н. Союза, а саме: М. Мурашко, гол. предсідник; інж. В. Малевич, заступник гол. предсідника; п. Марія Розуміло, заступниця гол. предсідника; Дм. Галичин, гол. рекордовий секретар; Р. Слободян, гол. фінансовий секретар і касієр; П. Маційовський, завідатель „Свободи"; адв. О. Малицький, голова контрольної комісії; Дм. Капітула й А. Пашук, члени контрольної комісії; Ст. Слободян, Г. Євусяк, М. Бусько, Т. Шпікула, Іл. Гузар, І. Ваверчак, А. Шаршонь, Анна Боївка й Олена Придун, голові радні.

Засідання відкрив гол. предсідник, М. Мурашко, такою промовою:

Поважані Пані і Панове Головні Урядники!

Згідно з постановами статута нашої організації річне засідання Головного Уряду У. Н. Союза відбувається в лютім.

Від конвенції, яка відбулася в травні цього року, до річного засідання Головного Уряду, яке відбудеться в лютім слідуючого року, ділить нас майже цілий рік, тому треба нам цей час використати для розвою нашої організації. Маючи це на увазі, я зарядив скликати надзвичайне засідання Головного Уряду тепер, щоби ми всі могли присвятити той час для праці, яка є дуже важна й потрібна до виконання принятих конвенцією ухвал.

На цім надзвичайнім засіданню маємо вирішити справу редакції: настановлення відповідального редактора і помічних сил.

Ця справа є дуже важна. Перед нами чотири роки праці, в якій „Свобода" мусить виконати свою львину пайку, як орган організації. Наш орган якраз тепер, більше ніж колинебудь передтим, мусить доложити всіх старань, щоби часопис відповідав усім вимогам теперішнього часу в розвою організації.

Друга справа, це Молодечий Департмент та видавництво для молодіжи. Та справа така дуже складна і над нею треба головному урядови добре застановитися, щоби її повести так, як вимагає потреба й будучність У. Н. Союза.

Третього важною справою для вирішення буде настановлення лікарів по місцевих відділах, котрі набудуче будуть оглядати нових кандидатів на членів і поручати нам приймати їх до організації, або навпаки.

Четвертою точкою програми буде назначення висоти бондів для членів головного екзекутивного комітету.

Тому, що на обговорення тих важних справ ми маємо до розпорядимости лише два дні, то з огляду на той обмежений час я просив би Вас, Шановні Головні Урядники, щоби Ви, підчас тих нарад держалися стисло наміченої програми.

Отже радьте і вирішіть такі постанови, які з одної сторони оправдали би потребу тих надзвичайних зборів, а з другої сторони, щоб оправдали також те довіря і ті надії, які поклали на Вас делегати 18-тої конвенції, вибираючи Вас головними урядниками У. Н. Союза.

Як головний предсідник маю честь повитати Вас всіх на цім надзвичайнім засіданню повного зібрання Головного Уряду У. Н. Союза.

Засідання, Панове Урядники, відкрите і приступаємо до виконання нашої програми.

Заки приступимо до обговорення поданих мною точок, я прошу головного контрольора, Дм. Капітулу, як найстаршого між присутніми урядниками і бувшого предсідника У. Н. Союза, перевести мені присягу на точне і совісне сповнення мною тих обовязків, які я, як предсідник, згідно зі статутом повинен сповняти.

Гол. контрольор Дм. Капітула перевів тоді присягу гол. предсідникови М. Мурашкови, а він знову зчерги заприсягнув усіх інших головних урядників.

Згідно з наміченою програмою на першу точку нарад узято справу редакції органу У. Н. Союза.

Гол. контрольор Дм. Капітула голоситься до слова та заявляє, що, на його думку, точки нарад, уложені гол. екзекутивним комітетом, не є вистарчаючі. Їх треба поширити та додати нові. Це булоб обмеження прав гол. радних, коли ми малиб держатись тільки тих точок, які екзекутива згори призначила.

Гол. контрольор А. Пащук піддержує повище твердження та додає, що екзекутива не може і не повинна накидати точок нарад. Члени нашої організації чекають з великим зацікавленням на те, що ми тут урадимо. Тому треба дати можність кождому присутньому з урядників висказати свої думки без ніяких ограничень. Така виміна думок може тільки причинитись для добра У. Н. Союза. Як член контр. комісії, він уважає, що програму нарад треба змінити в той спосіб, що на першу точку нарад повинні прийти завваги контрольної комісії, яка якраз тепер переводила кілька днів контролю.

Фін. секретар Р. Слободян зазначує, що надзвичайні зборі скликається звичайно для спеціяльних цілей. І ті наради мають свою спеціяльну ціль. 18-та конвенція не викінчила деяких справ та припоручила їх вирішити гол. урядови. Ті власне точки є обняті програмою отсього надзвичайного засідання.

Рек. секретар Дм. Галичин гоорить, що програма нарад є аж надто обширна. Замісць розводитись над тим, скільки точок маємо додавати до цеї програми, то краще застановімся над тим, які свіжі і нові думки ми додамо і внесемо в ті точки, які вже є на програмі. Вага справи лежить тут не в скількости точок, але в їх якости. Тому не дискутуймо, чи програма має бути побільшена, але відразу скажім, яку точку екзекутива пропустила, котра є така важна, що потрібно її включити до програми дня.

Предсідник М. Мурашко опрокидує того роду твердження, що, мовляв, екзекутива хоче обмежувати права гол. уряду. Кождий з нас має тут рівні права і може свобідно висказати свої думки. Одначе ми ввесь час тільки говоримо, що треба поширити програму, а не кажемо, чим та програма має бути доповнена.

На думку радного Г. Євусяка, програма нарад є відповідно уложена. До тої програми треба в першій мірі додати точку для заввагконтрольної комісії, бо такі завваги, нашими і вмісними, можуть послужити як директива для будучої праці членів екзекутиви.

Заст. предсідника інж. В. Малевич каже, що ніхто не може мати нічого проти служних заввaг, однаке, беручи під увагу, що контрольна комісія тільки перший раз зійшлась, і до того засідання ще навіть не покінчила своєї праці, то, на його думку, всякі завваги повинні бути пороблені разом зі звітом, який контрольна комісія буде здавати на річнім засіданню уряду.

Радний Іл. Гузар заявляє, що нема потреби довше дискутувати, а краще відразу рішитись, чи дану програму одобрити, чи змінити, чи щонебудь додати.

Голова контр. комісії адв. О. Малицький дивується, що ми зачинаємо перші наші збори траченням часу над дрібницями. Ставить внесок, щоби намічену програму одобрити, з тим, що по її вичерпанню дадасться такі точки, які збори вважатимуть за важні і конечні до вирішення. Цей внесок, попертий радною А. Боївкою, перейшов більшістю голосів.

Внесок гол. контрольора А. Пащука, попертий гол. контрольором Дм. Капітулою, щоби першою точкою нарад був звіт контр. комісії, перепав.

Тоді приступлено до обговорювання першої точки нарад, згідно з уложеною програмою.

Предсідник М. Мурашко зазначує, що 112 параграф статута надає право Редакційному Комітетови рішати про вибір редакційних сил, та про всі справи, які є звязані з редагуванням офіційного органу У. Н. Союза. Хоч той параграф не підпав ніякій зміні, то однак, беручи під увагу, що делегати 18-тої конвенції висказали бажання, щоби ту справу вирішив гол. уряд, екзекутива вважала за відповідне включити ту точку до нарад цього надзвичайного засідання.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШЕ ШКІЛЬНИЦТВО В АМЕРИЦІ.

На сторінках української преси в Америці ведеться приналигідна виміна думок в справі українського шкільництва. Виринають проекти, в який то можливий спосіб треба поставити українську школу на якусь солідну стопу, як це водиться у інших народів. Дотепер виходили такі проекти від поодиноких одиниць, що безпосередно чи посередно інтересувались так преважною справою, відтак візвано було до цього діла „Обєднання", котре поставило навіть в програму своєї діяльности також організацію нашого шкільництва. Однак наш загал не використав якось цієї нагоди і не взяв активної участи в наміреній діяльности цього товариства. — Тепер відновлюють оце питання одиниці з поміж українського учительства і вони напирають на те, щоб формально сотворити Шкільну Раду з покликаних чинників, котра взялаб на себе управу нашого шкільництва в Америці. Думка здорова і практична, вона може бути переведена в життя тим більше, що вона не вимагає ані великих трудів, ані надмірних заходів з боку тих, котрим національне виховання молодшої генерації повинно лежати на серці. Притім усім треба однак мати на увазі, що закрій діяльности такої Ради не повинен виходити поза межі можливости.

Річево беручи, до Шкільної Ради належалоб перш усього заведення однакової системи навчання по наших школах, відтак добір і наставлювання учительських кваліфікованих сил, іспитування кандидатів на вчителів і необхідна візитація шкіл управою Ради. Однак тоді усе наше громадянство мусілоб вважати Шкільну Раду своєю найвищою шкільною владою й підчинити під її авторітет істнуючі вже школи. Очевидно Шкільна Рада мусілаб опиратися на місцевих шкільних радах, які стоялиб з нею в адміністративному звязку.

Під такими передумовами я готов послужити своєю скромною радою і досвідом, коли ходить о співпрацю над уздоровленням нашого шкільництва. Попираю думку скликання шкільного зізду, на котрий булиб управнені зіхатися кваліфіковані учителі, відтак одиниці з свідоцтвом кваліфікації навчання, одиниці з покінченням певних кляс середних шкіл, накінець одиниці, котрих педагогічна й громадська діяльність була і є бездоганна та котрих національні переконання є безсумнівні. На такому зізді мусілоб бути заступлене й „Обєднання", щоб оминути непотрібних непорозумінь і підозрінь, а котре має уже готові пляни і проекти. Вони мусілиб бути предложені на зізді для ухвал.

Ініціятори думки зізду є за тим, щоб він відбувся в Шікаго з нагоди українського тижня на виставі. Сумніваюсь, чи це буде матеріяльно можливе з огляду на теперішню депресію і величезні видатки зокрема — в звязку з далекою дорогою. На мою думку вага зізду не повинна залежати від вибору місцевости. Впрочім оце питання лишається вільне для дискусії.

З огляду на короткий час подаю пропозицію, щоб усі інтересовані забрали голос в дискусії над порушеними тут питаннями — бо пізніше 15-го серпня ц. р., бо в другій половині серпня мусів би відбутися зізд. Булоб вказане вже заздалегідь приготовляти технічний бік самої організації шкільництва.

По всякі інформації в звязку із зіздом проситься вдавати на адресу: М. Ікалович, 284 Іст Гавстон Стр., Ню Йорк Сіти.

А. Микитяк, Ню Йорк, Н. Й.

до, а нинішний мужик домагається чаю та горівки й булок, а мусить спати від заходу до сходу сонця, хоче, щоби його лікували доктори тай ще інші витребеньки має. Він рад би й не заснути, та очі примикають ся йому, він не всилі щонебудь зарадити цьому.

— То правда, — притакнув Мелітон. — Нині селянин не варта нічого.

— Що тут затаювати: ми з року на рік гірші. А пани, то вони підупали ще гірше, ніж мужики. Нинішний пан осягнув усе, він знає теж усе, навіть таке, що неялося знати. Та що воно помагає? Жаль стає глянути на нього! Він худий, непоказний, наче який Мадяр або Француз, не має ніякої поваги ні постави, він паном уже лише по назвищі. Нещасний не має ні становища, ні заняття; годі зрозуміти, чого він направді хоче. Він або сидить із вудкою над водою, або лежить горілиць і читає книжку, або шляється поміж мужиками та балакає всякі небилиці. Коли ж не має що їсти, то стає писарем. Так то все його життя немудре; він зовсім не думає про те, щоби взятися до чогось путнього. Колись пани то були наче генерали, а нинішні то ніщо.

— Вони дуже збідніли, — замітив Мелітон.

— Збідніли, бо Бог відібрав їм силу; проти Бога нічого не вдієш.

Мелітон знову став вдивлятися в одно місце. Після короткої надуми зітхнув, похитав головою та сказав:

— А чому те все? Ми грішимо багато, ми забули Бога... тай почалися такі часи, що все кінчиться. І воно справді так: світ не може бути вічно, йому також колись мусить прийти кінець.

Пастух зітхнув і відійшов від берези, начеб хотів перервати немилу балачку. Очима став рахувати корови.

— Гей, гей! — кричав на них. — Гей, гей! А щоб вас чорт! Ви чого позалізали в кущі?

Сердитий пішов у кущі зігнати стадо. Мелітон устав і помало пішов краєм ліса. Він дивився на землю та думав. Хотів пригадати собі бодай одну річ, якої не торкнулось би ще загальне знищення. Собака знайшла під кущем їжака та стала брехати, щоби звернути на себе увагу свого пана.

— А чи у вас була зальтма сонця? — кликнув на нього пастух зпоміж кущів.

— Так! — відповів Мелітон.

— Так! Усюди жаліються люди на затьму сонця. От-ке в небі також щось не теє, братіку. Певно не даром була ця затьма... Так, так!

Пастух вигнав худобу з ліса, сперся знову на березу, глянув на небо, помало витягнув сопілку зза пазухи та став пригравати. Як і перше, зовсім механічно. Вся його музика складалася з пятьох або шістьох тонів. Були то звуки, наче б він уперше мав сопілку в руках. Тому виходили непевні, не впорядку, не зливалися в мельодію. Одначе Мелітон, що думав про кінець світа, чув у тій музиці щось гнітучого й немилого, що радше волів би не чути. Найвищі тони дрижали; здавалося, що плачуть розпучливо, начеб і сопілка була хора та перелякана; найнижчі тони пригадували чомусь мряку, сумні дерева та сіре небо. Така музика надавалася добре до такої погоди, до того дідуся та його слів.

Мелітон відчував потребу нарікати. Підійшов до дідуся, глянув у його сумне лице й на сопілку та сказав:

— І життя тепер багато гірше, дідусю. Годі видержати таке життя. Недорід, нужда... Пошести, недуги... Нужда навіть не дасть чоловікови відітхнути.

Мелітонове лице почервоніло, виглядало пригноблено. Ворушив пальцями, наче підшукував слів, щоби висловити свої почування.

— Жінка й восьмеро дітей... моя мати ще жиє та присилає, що ж вона зарабляє всього вісім рублів на місяць на власному харчі. З нужди моя жінка геть зацідила, я не перестаю пити. А я розумний, солідний чоловік і освічений. Я повинен був спокійно сидіти дома, а я вганяю ввесь день із рушницею наче собака, бо інакше не видержу: я так зненавидів мою хату!

Тому, що бачив, що його язик лепече зовсім щось іншого, ніж хотів сказати, махнув рукою та сказав огірчено:

— Коли вже має бути кінець світа, то хай би прийшов зараз! Навіщо ще проволікати та непотрібно мучити людей...

Дідусь відняв сопілку від уст, прижмурив одно око та глянув у дірку. Був сумний, лице вкрите великими каплями наче сльозами. Всміхнувся та сказав:

— Шкода, братіку! Боже, яка шкода! Земля, ліс, небо... Кожне сотворіння... таж усе сотворене, пристосоване одно до одного, а в усьому є розум. І все малоб пропасти так ні з цього ні з того. Та найбільше шкода чоловіка.

Нова злива зашуміла лісом і наближалася все більше. Мелітон глянув туди, відкіля доходив шум, позащіпав блюзу та сказав:

— Піду в село. Бувай здоров, дідусю. А як звешся?

— Лука, бідний.

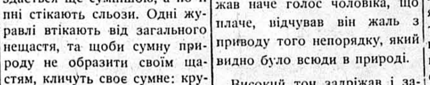
— Бувай здоров, Луко! Спасибі за добре слово.

Коли Мелітон розпрощався з дідусем, пішов краєм ліса, а потім лукою, що помало переходила в мочар. Йому під ногами скврнчала вода. Все ще зелений, сочистий очерет схилявся до землі, наче боявся, щоби його не притолочили. За мочарами над берегами Піщанки, що про неї згадував дідусь, росли верби, а за вербами синіла зпоміж мряки шопа, що належала до двора. На всьому було вже пізнати близькість нещасливого, неминучого часу, коли то поле стемніє, земля похолодніє та побрудніє, коли плакуча верба здається ще сумнішою, а по її пні стікають сльози. Одні журавлі втікають від загального нещастя, та щоби сумну природу не образити своїм щастям, кличуть своє сумне: кру-кру.

Мелітон пішов до ріки й чув, як за ним завмирали звуки сопілки. Сумно розглядався на всі боки, а серцем спочував він небу, землі, сонцю, лісови тай своїй собаці. А коли найвищий тон сопілки задріжав наче голос чоловіка, що плаче, відчував він жаль з приводу того непорядку, який видно було всюди в природі.

Високий тон задрижав і завмер і сопілка замовкла.

—o—

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(27)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Дел. 121 відділу запитує, чому Союз побирає від членів 6 процентів за їх позички, а за гроші в сирітському фонді платить тільки три проценти.

Фін. секретар відповідає, що справу проценту від позичок вже вияснив сьогодня гол. предсідник при дискусії над його звітом. Справа процентів від сирітського фонду є унормована статутом. На третій запит делегата того самого відділу, чому головна канцелярія не звернула тої надвишки грошей, яку відділ через помилку вислав, платячи свій розмет, фін. секретар заявляє, що по розглянению цеї справи він постарається її прихильно полагодити.

Дел. відділу 200 питається, чи Союз побирає від тих людей, яким дає морґеджі, якийнебудь бонус. На те секретар відповів, що Союз дає завсіди гроші на можливо найкращі морґеджі та на дуже низьку часть вартости даної реальности, а тому ніяких бонусів не побирає. Зрештою побирання бонусу на перші морґеджі в такій організації, як У. Н. Союз, є проти закона.

Дел. 363 відділу запитує, чому голов. канцелярія не дуже то радо принимає наперед вкладки на квартал, півріче чи на рік. На те секретар відповідає, що хоч дотепер ведеться в Союзі система вплачування місячних вкладок і відповідно до того є й книжки зладжені, то однак у будучині, при впровадженню відповідної асекураційної машинової системи, можна буде зовсім легко змінити і систему плачення вкладок згідно з бажанням членів.

Дел. 103 відділу запитує, чому гол. канцелярія задержала грамоти, як видала позички.

Секретар відповідає, що на протязі тільки одного місяця вислано коло 850 чеків на уділені позички, а тому не можливо було все на час полагодити. Зрештою грамоти звертається по присланню належно підписаного контакту відносно даної позички.

Предсідник конвенції уділив опісля слова дел. 14 відділу, який висловив свою подяку делегатам за принятя його назад на конвенцію, та заявив, що до кінця конвенційних нарад він буде старатися співпрацювати зі всіми для добра У. Н. Союза.

Накінець предсідник уділив слова пані О. Лотоцькій, голові Союза Українок, яка зложила в імени тої організації щирий привіт та побажала конвенції якнайкращих успіхів у її праці для добра членства У. Н. Союза.

Потім предсідник конвенції покликав ще Комісію Просьб і Скарг, щоби вона здала свій звіт із полагоджених досі справ. Д. Капітула, голова тої комісії, передав секретареви комісії, В. Репужинському, звіт до прочитання його делегатам. На внесок делегата відділу 282, попертий делегатом від. 69, прочитаний звіт одобрено і принято. Цей звіт передано до актів конвенційного секретаря і його оголоситься в протоколі пізніше (разом з іншими частинами того звіту).

На тім закінчено наради.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Предсідник конвенції відкрив збори в год. 9 рано та попросив секретаря конвенції відчитати протокол з нарад конвенції з попереднього дня. По прочитанню протоколу делегат 229 відділу ставить внесок, попертий делегатами відділів 169, 241, 24, 66 і 140, приняти протокол з отсими поправками: Додати до запитів делегата 282 відділу в справі поміщування дописів у „Свободі", полемізуючих між Бондарем і Авраменком, також статті Ляховича. До запиту делегата 42 відділу додати також запит у справі $100,000 морґеджу, який, як вияснив фінансовий секретар Слободян, знижено тепер уже до $85,000. Протокол з повище поданими поправками принято одноголосно.

Зверги слідувала дальша дискусія над звітом головного фін. секретаря, Р. Слободяна.

Дел. 102 відділу запитує, чи можливо є дати яку полекшу тим дітям, які платять по 25 центів місячно, а які по скінченню 18 року життя переходять до старшого департаменту.

Фін. секр. відповідає, що головний уряд над цею справою серіозно застановлявся, так, що тепер може предложити делегатам деякі пляни, котрі треба буде ввести в життя, а котрі певно можуть збільшити число дітей при переході з молодечого департаменту до департаменту повнолітніх. У тій справі уряд відбув також конференції зі своїм актуарієм, від якого він недавно отримав повідомлення, що, беручи під увагу надзвичайно здоровий фінансовий стан молодечого департаменту, можливо буде взяти якусь частину фонтів з того департаменту на заплачення однорічних вкладок для тих членів, які покінчать 18 років і бажатимуть перейти до старшого департаменту, до кляси Доблю (W), на тисячу долярів. Таку спробу актуарій радить зробити на протязі чотирох років, так, що безплатну вкладку на один рік дістанід усі ті члени, які кінчать 18 літ, як також ті, яких, хоч вони вже давніше покінчили 18 років, Союз дальше придержує в молодечім департаменті. На друге питання дел. 102 відділу, чи можливо є знижити відсотки від позичок, видаваних Союзом, принайменше з 6 на 5 процентів, фін. секретар відповідає, що справа проценту вже була піднесена і докладно вияснена.

Дел. 45 відділу завважує, що при реформі сталася кривда деяким членам, а саме, що вони платили передтим менше і тепер платять також менше. Як відомо, в нас є ще члени з грамотами, на яких є ліни, і без лінів, отже як впроваджувано тепер реформу, то вкладки треба було зрівнати та зробити їх однаковими для всіх членів. Тому він запитує фінансового секретаря в тій справі, та бажає вияснення. Фін. секретар зазначує, що неможливо є скасувати ліни, тим більше, що членів з такими грамотами осталося тепер тільки яких 350 і так треба їх залишити. Зрештою він не бачить великої ріжниці у вкладках, плачених одними чи другими членами. Тоді дел. 45 відділу на підставі табелі каже, що якраз ріжниця є велика, а в доказ цього він переводить порівнання поміж двома вкладками. Предс. Союза голоситься до слова й зазначує, що порівнання, зложене делегатом, на його думку, не служить як доказ великої ріжниці поміж вкладками. Одначе він радо постарається вияснити ту справу пізніше, бо з огляду на її замотаність вияснення забрало би багато часу, який конвенція мусить щадити.

Дел. 274 відділу запитує, як треба розуміти табельку платности в новій реформі по 20-тьох роках, бо дотеперішня табелька означує тільки платности до 20 літ. Фін. секретар відповідає, що наскільки зайде потреба, то дальші табельки зробиться у відповідному часі. Під теперішню пору потреба ще цього не вимагає. На другий запит делегата 274 відділу, чи головна управа Союза виплачує колинебудь належитости з сирітського фонду без відома відділу, фін. секретар відповідає, що головна канцелярія звичайно старається виплачувати такі належитости за посередництвом відділу. Однак коли канцелярія отримає часом леґальні документи з банку, чи то від адвоката, в справі виплати, тоді полагоджує вона таку спарву впрост з ними. Про такі транзакції канцелярія звичайно повідомляє відділи.

На запит дел. 263 відділу, в якому часі може член при вимині грамот рішитися щодо вибору привілеїв, звязаних з новою грамотою, фін. секр. відповідає, що кождий член у новім роді обезпечення має право на протязі 90 днів рішитися так, як він собі бажає. Одначе він не радить вибирати готівки, хіба в крайньому випадку. Як член не має можливости платити своїх вкладок, то краще вже затягнути позичку на заплачення тих вкладок.

Дел. 140 відділу запитує, що станеться з таким членом, який рішиться на безплатне продовження. На те фін. секретар відповідає, що по упливі безплатного продовження кінчаються всі права члена.

Дел. 243 відділу запитує, що робити в такому випадку, як член є довжний відділовій касі, а тепер затягне позичку відповідно до реформи на свою грамоту, та, діставши її, не хоче звернути відділови своїх залеглостей. Фін. секретар відповідає, що головна канцелярія висилає завсіди позички на адресу дотичного відділу, отже відділ про позичку все знає, так, що по присланню чека до відділу він має нагоду вжити свого авторитету на відібрання залеглости за вкладки.

Дел. 183 відділу хоче знати, чи головна канцелярія відтягає тепер від позичок, уділюваних членам на новий рід обезпечення, ті позички, які свойого часу дано членам ще перед ухваленням реформи. Фін. секретар заявляє, що головна канцелярія в таких випадках часто руководиться матеріяльним положенням даного члена, як також зібраною резервою, яка стоїть до його розпорядимости. Як резерва є значна, то стару позичку відтягається негайно. На другий запит дел. того відділу, чи нова реформа є примусовою, фін. секретар твердить, що під теперішню пору вона не є такою, але може нею статися за кілька років. Дальше запитує дел. того самого відділу в справі ріжниці віку, якщо вона зайде при хибному його поданню на грамоті. Фін. секр. відповідає, що як така ріжниця виказеться, то її завсіди можна вирівнати, знижуючи літа, або підвищуючи їх.

Дел. 78 відділу запитує, чому при проголошуванню рат у новім роді обезпечення не було зазначено відразу, що до табельки треба ще додати 45 центів на ріжні фонди, Фін. секретар відповідає, що в табелі подається тільки постійні фонди. Інших фондів не подається, бо вони можуть підлягати змінам, а крім того не є вони також однакові для всіх членів. І так, наприклад, мущини платять до інших фондів 45 цнт., а саме: на орган 30, фонд запомоговий 8, фонд конвенційний 5, фонд народний 2, а жінки платять усього тільки 15 ц., будучи звільненими від оплати за орган. На запит дел. того самого відділу в справі виплати сирітських грошей фін. секретар відповідає, що Союз виплачує сирітські гроші повнолітнім дітям, або назначеним опікуном, наскільки предложиться вимагані законом опікунчі документи.

(Дальше буде)

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

скликає

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 3-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1933 РОКУ

НА ГОД. 8-му ВВЕЧІР ДО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

і запрошує усіх, хто тільки цікавиться: що бачила і чула пані Олена Лотоцька підчас своєї організаційної поїздки, та в Українськім Павільоні в Шікаго. — Коли буде Свято Української Жінки і як вибирати красавицю на Міс Україн. — Чи вишлемо Міс Союз Українок на цей контест краси? — Що буде цікавого підчас Українського Тижня 14 до 20 серпня в Шікаго.

Просимо усіх жінок, мужчин і молодіж на четвер, ТРЕТОГО серпня, на ці цікаві збори. 177

ВІДОЗВА

ДО ВСІХ ТОВАРИШІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, КОТРІ БАЖАЮТЬ, ЩОБ УКРАЇНА БУЛА ВІЛЬНА ТРУДОВА РЕПУБЛИКА В РОДИНІ ВІЛЬНИХ НАРОДІВ ЦІЛОЇ ЗЕМЛІ.

Товариші! Поверх триста років Україна стогнала в ярмі царського деспотизму, поверх триста років чорна реакція давила вільне українське друковане слово й мову, давила найменші прояви українського культурного життя. Деспотичний царський уряд вживав усіх засобів, щоби стримати поступ української нації. Кращі українські революціонери вистелили своїми кістками непрохідні ліси Сибіру, сотні погинули в царських тюрмах. І в части царська влада діпняла своєї цілі, стримуючи політичний і культурний поступ українського народу та асимілюючи велику частину міського населення.

При помочі московської школи й преси багато з нас проти нашої волі зрусифікувались; не хотячи й несвідомо ми приняли московську мову, московську культуру й почали називати себе русскими. Під натиском страшної нужди й біди ми були примушені покинути рідний край і розійшлися по цілому світі, щоби шукати засобів до кращого життя й щоби зажити тої політичної свободи, якої на Україні не було.

Багато з нас заїхали до Злучених Держав Америки й тут на нас вже чекали ріжні московські організації, котрі по нашому розумінню були нашими організаціями. Триста років царської неволі в наших предках і в нас затерли сліди всього українського. Правда, час від часу пробивалися до нас відгуки українського життя, але ми на це мало звертали уваги.

Велика російська революція в основах змінила життя українського народу; українська мова, яка була вживана тільки по селах і була тільки мужицькою мовою, після революції стала мовою загально українською, стала нарівні з іншими народніми мовами. Українська нація здобула собі місце серед інших націй світа.

Ми тут, на еміграції, й далі остались байдужними до українського визвольного руху та надалі остались в руських (московських) організаціях.

Правда, деякі одиниці час від часу підносили голос, щоби ми, Українці з Великої України, створили свою власну українську організацію, та ми таксамо мало на це звертали уваги.

Товариші! Як царська влада нищила український нарід понад триста років, так тепер, після жовтневої революції, червона реакція ще жорстокіше доконує те, чого не могла доконати царська влада.

Червоні кати голодом вимороють ціле населення України.

Тисячі наших батьків, братів, сестер і матерей, другів і знайомих згинули й гинуть у страшних пустарях Сибіру. Тисячі згинули з рук кривавих чекістів. Ми тут, в Америці, безсильні, щоби пімститись на червоних катах за муки й за кров нашого народу. Але ми можемо зорганізуватись сильну українську революційну організацію, котра буде готова в будучности пімститись на червоних катах за муки й кров нашого народу.

Товариші! Організуймо Союз Українських Робітників і приготовляймо пімсту червоним катам!

Товариство „Вільна Громада" в Дітройт дало почин до цього діла з тою надією, що товариші з Великої України, котрі зрозуміли, що вони є синами великого українського народу, зрозуміли, що вони є потомками козаків, котрі не зносили панського ярма й вічно боролися проти панського гнету й ладу, приступлять негайно до зорганізування української революційної організації.

За Товариство „Вільна Громада":

Василь Василенко,
6855 Michigan Ave.,
Detroit, Mich.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу, в годині 7.30 ввечір, під ч. 6035 Елмвуд Еве. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Вимінявші грамоти члени мають забрати собі свої нові грамоти, а довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Хто цего не зробить, на слідуючий місяць буде суспендований. Дальші упімнення неможливі. — Андрій Мацькевич, предс.; Петро Травка, кас.; Михайло Черкас, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

З причини, що дата Українського Тижня змінена **Український Поїзд виїде до Шікаго в пятницю, 11-го серпня (August) 1933 ранком,** щоби дати можність молодіжі взяти участь в Конгресах через цілий тиждень.

По інформації і білети звертатись негайно до: 176-8

VOLODIMIR JURKOWSKY,
59 Saint Mark's Place (E. 8th St.),
New York, N. Y.
Tel. ALgonquin 4-7395.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(9)

Нарешті Тарзан опинився зі своїм товаришем біля великого дерева, де потік розливався в невеличке озерце. Тут вони впилися доброї води. Сидячи в тіни дерева, Тарзан побачив, що його рана, яку присипав його несподіваний хвостатий товариш, зовсім загоїлась. Тарзан почував себе трохи втомленим від пережитого, а особливо його втомила втеча від дивної потвори. Довелося тікати далеко й не легко було перестрибувати з гилки на гилку віковічних дерев.

Тарзан нарешті рішив освіжитися від спеки у зимній воді потока. Він скинув з себе свою звірячу шкіру й пірнув у воду. У воді бавився він довго, як мала дитина, почуваючи, як вертається до нього бадьорість і як знову приливають до нього свіжі сили. Його хвостатий товариш лишився на березі й з цікавістю придивлявся Тарзанови. Лице хвостатої людини все більше робилося якимсь здивованим, очікуючи, поки Тарзан вилізе з води.

Нарешті Тарзан викупався досить. Він виліз з води й тут до нього близько підійшов хвостатий. Оглянувши його з усіх сторін, він показав Тарзанови рукою в те місце, де мав би бути хвіст у Тарзана. Здивовано він пояснював знаками, що його дуже зацікавило те, що нема сліду на тім місці, де Тарзан мусів мати хвіст передтим, заки він його стратив. Такого переконання був хвостатий, поки не побачив, що в Тарзана того сліду нема.

Тоді Тарзан звернув увагу хвостатого на те, що й пальці в нього на руках та на ногах не такі, як у Тарзана. Тепер хвостатий був уражений тим, що дійсно перед ним стоїть істота, хоч і схожа на нього загальною будовою тіла, то відмінна від нього. Нарешті й хвостатий викупався в річці. Потім він усів побіч Тарзана, підсунувся до нього зовсім близько й показував йому свою торбинку, що висіла на травяному паску. Тарзан з цікавістю заглянув до неї.